

Europa de l'Est

Blanca Andelic

- Què entenem per Europa de l'Est?

Els països es consideren Europa de l'Est són els que formaven part de l'antiga URSS (Unió de repúbliques socialistes soviètiques). Aquests 22 països, 23 amb Kosovo, tenien moltes coses en comú per haver format part d'un mateix règim polític, però no tenien una llengua comuna. Aquests països ocupen el 60% de l'extensió d'Europa i tenen un 40% de la població europea De tota sense comptar-hi Rússia.

Alguns d'aquests països havien format part de l'imperi rus, de l'imperi Austro-hongarès, després de l'imperi Otomà i, finalment, de la URSS. De tota manera, sempre s'ha tingut present que es formava part de la cultura europea, més del que des d'aquí no es pensa. Sobre el mapa lingüístic s'hi veu una majoria de pobles amb llengües eslaves, però hi ha el romanès i les altres llengües de les minories. Recordem que en aquests països es troba la confluència dels tres imperis esmentats.

Bona part del s. XX s'han trobat sota el domini de Rússia. Precisament per això, el principal nexa d'unió entre tots aquests pobles, per bé i per mal, ha estat la Unió soviètica, a partir del 1917 i el sistema comunista, que predicada una solidaritat i una fraternitat que no sempre era profunda. A simple vista hi havia una gran tolerància amb els altres, però també hi havia el perill que una guspira ho encengués tot, a causa de la gran diversitat d'influències que havien rebut.

- Factor ètnic i religiós.

La majoria són eslaus i pel que fa a la religió, la majoria d'ortodoxos, però també hi ha cristians i musulmans. A part de minories ètniques i religioses a cada país, provinents d'altres països. Políticament no es va aconseguir que cada minoria tingués el seu estat, i que moltes es trobessin fora dels estats d'origen.

- Economia i societat.

Tot i que el PIB no es pot comparar amb el d'aquí, tenen entre un 3 i un 7% de creixement econòmic, però sense tenir gaire en compte el medi ambient. De tota manera, fins fa molt poc hi havia molt d'atur, entre un 8 i un 10% encobert, sobretot perquè en món rural era més gran.

El grau d'alfabetització és molt alt, pels volts del 97%, tant en homes com en dones. Amb una alta consideració per al coneixement i la formació. També pel que feia a la sanitat i a la cobertura de les necessitats mínimes es tendia cap a la universalització dels serveis. Ara bé, l'ètnia gitana no sempre ha estat considerada dins del sistema i amb una forta segregació tolerada pel mateix sistema; fins a l'extrem que l'expulsió d'un alumne d'un centre podia representar la matriculació en una escola de gitanos.

L'esperança de vida per als homes, dècada dels 40, era de +/- 48anys, mentre que per a les dones és de 74-77 anys, atot això hi ha ajudat la retallada en sanitat, en educació i en serveis socials amb la caiguda de les URSS. Ara, amb la millora econòmica s'estan anivellant aquestes diferències.

Sobre el procés migratori es pot dir que durant el període comunista hi havia un control molt gran de les fronteres; només emigraven artistes, atletes o altres que podien fer gires per l'exterior i no tornaven: pensem en els esportistes i en personatges com Lazàrov, el de Tele 5. Ara l'emigració és diferent. De primer emigraven a Alemanya o Àustria. D'un temps cap aquí, amb la prosperitat d'Espanya, també hi vénen

Amb la caiguda del mur de Berlín, el 1989, al món occidental es van obrir moltes portes, però a l'àrea de l'Est hi va haver molta angoixa perquè s'havien trencat els esquemes i s'havien perdut els valors del comunisme. Per exemple: ara hi ha un consumisme excessiu, quan en l'època anterior era un dels dimonis del comunisme.

..- Perspectives de futur

Els canvis han estat molt grans en aquests temps, per exemple, a Albània, "voluntariat" era equivalent a "treballar a canvi de res", per això, ara fugen de les actuacions col·lectives. L'organització cívica que hem conegut aquí, allà seria molt difícil d'aconseguir.

La dona es va incorporar molt aviat al món del treball i a tenir tota una sèrie de drets que els donava una forta consideració, ara la cosa està canviant i les feministes s'exclamen que cau la natalitat: arriben a tenir, com a màxim, dos fills; a excepció de les famílies gitanes.

A Rússia concretament, ara, a la universitat, hi ha un predomini de dones estudiants, potser perquè hi ha un tipus de formació professional, mol ben organitzada que satisfà les aspiracions sobretot del joves. A la resta d'estudis la proporció es manté igual. Per altra banda, des el 1917 les escoles ja eren mixtes.

.- Estructura familiar.

El divorci existia des de feia molts anys, això ha fet que hagin vingut moltes dones emigrants soles o amb fills. Per altra banda, trobem moltes dones russes i ucraïneses buscant una situació millor que s'ha casades amb gent d'aquí.

.- Rols familiars.

La dona, a nivell legal, estava reconeguda, però a l'hora de la veritat hi havia un masclisme latent molt fort. Per mitigar aquest fet, es va mirar de conciliar la vida familiar i la vida laboral. Les guarderies tenien el mateix horari que les empreses i els comerços. Abans, entre els anys 40 i 80, podien tenir un any de baixa per maternitat, conservant la mateixa plaça. I quan tenien el 3r fill disposaven de dos anys. Ara, en canvi, la baixa per maternitat és de 4 mesos.

.- Assentament a Espanya i a Catalunya.

Segons les dades de l'INE de primer de gener de 2007. hi ha 800.000 persones procedents de l'Europa de l'Est, distribuïdes de la següent manera: més de mig milió, procedents de Romania; 70.000 d'Ucraïna; 61.00 de Polònia, 121.00 de Bulgària i de Rússia 40.000. La gent d'altres països és testimonial. Ara bé, no tota aquesta població és a Catalunya, ja que molts han anat a viure a Andalusia, Aragó i Madrid.

Pel que fa a Catalunya es calcula que hi ha un milió de nouvinguts procedents de l'Est i no és pas la comunitat que ha tingut més recepcions, el País valencià i Madrid la guanyen de molt. La

majoria viuen a Barcelona; uns 128.000 a Girona i la resta a Tarragona, amb una majoria d'ucraïnesos, i a Tarragona, amb majoria procedents dels Països Bàltics.

Pel que fa a les nostres comarques la distribució seria més o menys aquesta, i encara amb la previsió que les dades procedeixen dels padrons municipals: 63.000 de Romania; 30.000 d'Ucraïna; uns 30.000 de Rússia i 9.000 de Polònia i la mateixa quantitat de Bulgària.

.- Característiques del sistema educatiu

ara a Rússia hi ha un absentisme de l'11%.

La cosa ha canviat força d'un temps ençà. Per exemple, a Rússia, d'un absentisme gairebé nul, s'ha passat a un 11%, la qual cosa ja indica com pot haver anat tot.

Abans l'ensenyament era obligatori des dels 7 anys, es comptava per anys naturals. Les guarderies tenien uns preus assequibles i amb uns horaris de treball que no es veia la necessitat de començar l'escola abans del 7 anys. Però ara, cada vegada més, es tendeix a començar als 4 anys.

Ara hi ha escola pública i escola privada, només per als més rics. Abans no hi havia privada ni concertada. Hi havia més confiança en la cosa pública, tant pel que fa a l'escola com a la sanitat. Pel que fa a la universitat, un 83% és pública.

L'ensenyament és obligatori de 9 a 11 anys. A partir dels 15 anys, un 16% va a la universitat, un 47% va a secundària i un 26% queda amb la secundària inacabada. Hi ha unes escoles professionals, d'on els alumnes surten amb una diplomatura i molt ben preparats.

El 98.5% del professorat és femení. Per altra banda hi ha molta diferència entre el món rural i les ciutats. Els sous, per exemple, poden anar des dels 21.000 rubles (uns 900 dòlars) en el món urbà, a uns 6.200 en les pobles. Per altra banda, en els centres de les ciutats poden ser tan grans com per tenir moltes línies o haver de fer torns de classe de matins i tardes.

Els petits poden fer unes 640hores lectives, mentre que a partir dels 13 anys poden arribar a les 900.

Hi ha l'escola elemental fins als 11 anys i la secundària fins als 17. El "Gimnàsium" és el pas previ a la universitat i va dels 18 als 19. També hi ha altres tipus d'escoles professionals de les quals se surt amb una diplomatura i molt bona preparació.

A les escoles, de 1r a 4t hi ha unes assignatures troncales (llengua, matemàtiques, C. Naturals, Educació Física, música i ciències socials, que imparteix un mateix mestre. A partir de 5è curs, s'introdueix l'anglès, la química, la història i la geografia... i ara cada matèria és impartida per un mestre diferent.

Les notes van d'1 a 5 amb l'afegit de més (+) o menys (-) i quan arriben aquí no entenen que hi hagi de l'1 al 5 que siguin negatius. A la universitat, en canvi, les notes van de l'1 al 10.

Les classes solen durar entre 45 i 50 minuts, a 5 minuts de pausa entre classe i classe.

Pel que fa a la formació dels mestres, hi ha el Magisteri, l'Escola superior i la Llicenciatura. Cada professor ensenya allò que ha estudiat. Cada escola té psicòleg i pedagog.

Enmig de totes aquestes qüestions hi ha el tema dels gitans. L'ètnia gitana és la més perseguida a tota l'Europa de l'Est. Si a algun alumne l'han de castigar, l'envien a una escola de gitans. Fins i tot a Rússia, que era molt inclusiva, tampoc no es va tractar bé aquesta qüestió. I

encara més: els gitanos d'aquí també fan vores als gitanos que provenen d'aquests països, i els mateixos romanesos volen deixar clar que no són gitanos. De la mateixa manera que els provinents dels països de l'Est miren amb certa superioritat els nouvinguts procedents d'altres parts del món.

Sempre que hi ha una ètnia determinada, es mira d'organitzar l'educació en la seva llengua.

El programa d'un alumne de 9 a 10 anys podria ser el següent: hores de llengua, 4; d'història, 1; de geografia, 1; 4 de matemàtiques; 2 d'educació física; d'una a tres de llengua estrangera i 1 d'educació cívica.

(Quant a les qüestions lingüístiques, podeu consultar el resum que hi ha en aquest apartat)

I ja per finalitzar aquest apartat, quatre consideracions més:

Durant l'època comunista era molt difícil de progressar econòmicament i per això gastaven molt en cultura, que per altra banda era molt assequible.

Els alumnes que han estat escolaritzats, estan molt ben preparats.

No saben que vénen a una comunitat diferent d'Espanya.

La llengua espanyola té la fama de ser molt fàcil, la raó pot venir del fet que no subtitulen mai les pel·lícules que els arriben de l'estranger i que molts són serial de Sud-Amèrica.

Segons una enquesta feta a Catalunya, resultava que els més independentistes serien els procedents de l'Europa de l'Est i els menys els sud-americans.

Quant a la relació escola – família, podem dir:

Es dóna molta importància a l'educació i se la considera un "ascensor social".

L'escola d'aquí ha d'exigir més.

Es pregunten si els pares i mares d'aquí s'ocupen prou dels seus fills i filles.

Per saber-ne més, podeu consultar:

WWW.realinstitutoelcano.org

www.casadelest.org

i les pel·lícules:

Good by, Lenin

La vida de los otros

Underground

Cuatro meses, tres semanas y dos dias

A l'est de Bucarest

I els programes *Karakia* de TV3